

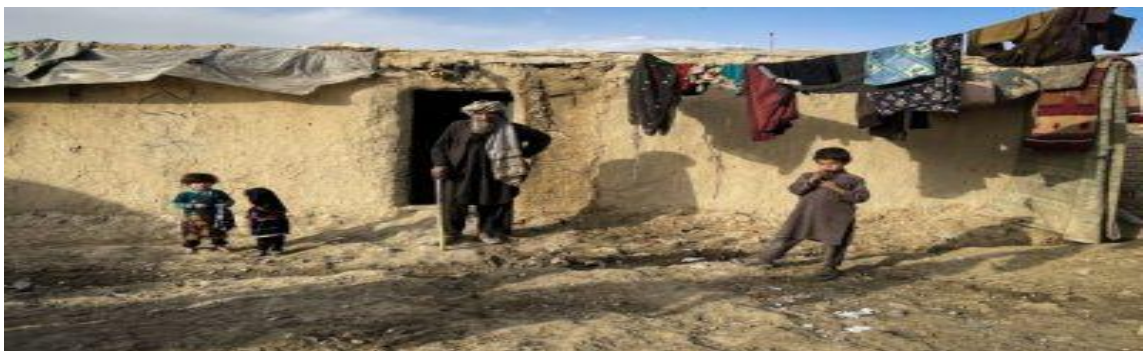
نویسنده: بهارات دوگرا «Bharat Dogra».
منبع و تاریخ نشر: گلوبال ریسرچ «2026-04-16».
برگردان: پوهندوی دوکتور سیدحسام «مل».

**بحران جدی انسانی افغانستان، بلایای
طبیعی و بازگشت گسترده پناهندگان،
فوریت بازگرداندن وجوه توقیف شده یا
مسدود شده از سوی ایالات متحده را
افزایش می‌دهد.**

**Afghan
Crisis,
Refugee
USA**

*****

سیل، رانش زمین و طوفان، بحران انسانی جدی در افغانستان را تشدید کرده است. خشکسالی‌های پیشین، بسیاری از کشاورزان و روستاها را دچار مشکل کرده بود. در سال ۲۰۲۳، مجموعه‌ای از زلزله‌ها هزاران نفر را کشت و خسارات عظیمی به ویژه در هرات به بار آورد.

وقوع جنگ ایران در ۲۸ فوریه، و همچنین ناآرامی‌های پیش از آن، با ایجاد اختلال در تجارت در مسیرهای زمینی، مشکلات افغانستان را بیش از پیش افزایش داد. پیش از این، این مشکلات در مرزهای طولانی دیگر نیز به دلیل خصومت‌های طولانی با پاکستان تشدید شده بود. وقتی در مرزهای زمینی با دو کشور همسایه اصلی، ناآرامی‌ها بی‌وجود دارد، می‌توان مشکلات یک کشور محصور در خشکی مانند افغانستان را تصور کرد. در جریان خصومت‌های اخیر با پاکستان، چندین حمله هوایی به افغانستان صورت گرفته است. یکی از این حملات در ۱۶ مارس منجر به فاجعه بزرگی شد، زیرا تعداد بسیار زیادی از مردم در مرکز ترک اعتیاد امید جان خود را از دست دادند یا زخمی شدند. طبق گفته دولت افغانستان، نزدیک به ۴۰۰ نفر در این حمله جان باختند. سایر تخمین‌ها تعداد کمتری را ذکر میکنند، اما تعداد کشته‌ها و زخمی‌ها در اکثر تخمین‌ها بسیار بالا ذکر شده است.

پاکستان و ایران همچنین تعداد بسیار زیادی از پناهندگان را از افغانستان اخراج کرده‌اند و آنها را مجبور به بازگشت به کشور خود کرده‌اند، در حالی که کشورشان با بحران جدی انسانی روبرو است. طبق برآوردهای اخیر، بیش از ۵ میلیون پناهنده در طول ۳۰ ماه گذشته یا بیشتر از پاکستان و ایران بازگشته‌اند. بنابراین، در حالی که در اکثر شرایط بحرانی جدی انسانی، شاهد خروج تعداد زیادی از پناهندگان هستیم، در اینجا شاهد وضعیت معکوس بازگشت بیش از ۵ میلیون نفر هستیم.

طبق گزارش اخیر سازمان ملل متحد به تاریخ ۹ مارس ۲۰۲۶، حداقل ۱۷.۱ میلیون نفر در افغانستان به کمک‌های بشردوستانه نیاز داشتند (این یک تخمین بسیار محافظه‌کارانه بود و با توجه به کمبود جدی منابع، این رقم عمداً پایین نگه داشته شده بود). برای این منظور ۱.۷۱ میلیارد دلار تخمین زده می‌شد، اما در زمان تهیه این گزارش، تنها حدود ۱۰٪ از این بودجه تأمین شده بود.

وضعیت افغانستان با خروج نیروهای آمریکایی در آگوست ۲۰۲۱ بدتر شد، زیرا بسیاری از برنامه‌های کمک‌های توسعه‌ای و بشردوستانه ایالات متحده و متحدانش متوقف شد و بسیاری از تحریم‌ها نیز اعمال شد. بنابراین، کمک‌ها و همچنین حقوق تعداد زیادی از مردم در زمانی که شرایط آب و هوایی نیز بسیار نامساعد بود، متوقف شد. در سال ۲۰۲۱ خشکسالی ملی اعلام شد که بدترین خشکسالی در ۳۰ سال گذشته بود. در ژوئن ۲۰۲۳، دفتر هماهنگی امور بشردوستانه سازمان ملل متحد (UN-OCHA) گزارش داد که برنامه جهانی غذا به دلیل محدودیت‌های بودجه، مجبور به قطع کمک‌های غذایی به ۸ میلیون نفر از افراد ناامن غذایی در اینجا شده است. از این رو، عوامل متعددی با هم

ترکیب شده‌اند تا وضعیتی را ایجاد کنند که در آن نیاز ایالات متحده به تسریع انتقال ۷ میلیارد دلار از افغانستان که چندین سال در آنجا نگهداری می‌شد، افزایش یافته است. این فوریت در شرایط به طور فزاینده‌ای دشوار سال ۲۰۲۶ بیشتر شده است.

این انتقال نباید بیش از این به تأخیر بیفتد. اگر این تأخیر به دلیل نگرانی از استفاده خطرناک از این پول باشد، می‌توان کمیته‌ای از افراد سازمان ملل متحد متشکل از افرادی که کاملاً با نیازهای مردم افغانستان همدردی می‌کنند و به صلح متعهد هستند، تشکیل داد و بر اساس نظارت آنها، این وجوه را می‌توان برای تأمین نیازهای بشردوستانه و توسعه‌ای در مدت حدود دو سال منتقل کرد، و حداقل ۲ میلیارد دلار کم و بیش بلافاصله برای تأمین نیازهای فوری ارسال شود. همچنین نباید این واقعیت اساسی را فراموش کنیم که اینها بودجه افغانستان هستند.

در ژوئن ۲۰۲۲، فدراسیون بین‌المللی صلیب سرخ اعلام کرد که ۷۰ درصد از مردم اینجا قادر به تأمین نیازهای ضروری غذایی و غیر غذایی خود نیستند. پیش از این در سال ۲۰۲۲، دبیرکل سازمان ملل متحد نگرانی خود را از «بحران انسانی حاد در آستانه یک فاجعه توسعه‌ای» ابراز کرده بود.

در اواخر آوریل ۲۰۲۲، چندین کارشناس مستقل حقوق بشر مرتبط با سازمان ملل متحد، در بیانیه مشترکی که توسط دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد (دفتر کمیساریای عالی) منتشر شد، گفتند که در این کشور با جمعیت کل (در آن زمان) حدود ۴۲ میلیون نفر، حدود ۲۳ میلیون نفر به کمک غذایی نیاز دارند در حالی که ۹۵٪ مصرف غذای کافی ندارند. آنها گفتند که بحران فزاینده انسانی در افغانستان، جان بیش از نیمی از جمعیت این کشور را با تأثیر نامتناسب بر زنان و کودکان در معرض خطر جدی قرار داده است.

این کارشناسان حقوق بشر مرتبط با سازمان ملل متحد، نگرانی بسیار جدی خود را از مسدود شدن دارایی‌های بانک مرکزی افغانستان توسط ایالات متحده ابراز کردند که منجر به عدم تأمین بودجه برای کمک‌های ضروری مورد نیاز فوری مردم شده است. آنها یک درخواست بسیار واضح را مطرح کردند:

"ما از دولت ایالات متحده می‌خواهیم که بحران فزاینده انسانی در افغانستان را به طور جدی در نظر بگیرد و تصمیم خود برای مسدود کردن دارایی‌های خارجی بانک مرکزی افغانستان (DAB) را مجدداً ارزیابی کند."

نیاز به این امر امروز حتی بیشتر است. تصمیم به مسدود کردن دارایی‌ها (و همچنین اعمال سایر تحریم‌ها توسط ایالات متحده و متحدانش)، جدا از عدم تأمین بودجه برای کمک‌های فوری و مختل کردن عملکردهای ضروری بانکی، منجر به چندین تأثیر نامطلوب غیرمستقیم و گسترده‌تر نیز شده است. همانطور که در بیانیه کارشناسان حقوق بشر مرتبط با سازمان ملل متحد آمده است، در شرایط حاکم «بازیگران بشردوستانه به دلیل عدم اطمینان ناشی از سیاست‌های ریسک صفر بانک‌ها و رعایت بیش از حد تحریم‌ها با چالش‌های عملیاتی جدی روبرو هستند.» بنابراین از یک سو، رساندن کمک به اقشار ضعیف‌تر دشوارتر می‌شود و از سوی دیگر، اعضای طبقه متوسط، از جمله کسانی که قبلاً با حقوق کم و بیش منظم زندگی می‌کردند، به فقر کشیده می‌شوند.

بلافاصله پس از خروج شتابزده ارتش ایالات متحده و به قدرت رسیدن طالبان در سال ۲۰۲۱، ایالات متحده دارایی‌های بانک مرکزی افغانستان به ارزش ۷ میلیارد دلار را مسدود کرد، در حالی که متحدانش دارایی‌هایی به ارزش ۲ میلیارد دلار دیگر را مسدود کردند، جدا از اعمال سایر تحریم‌ها. پس از درخواست‌ها و تقاضاهای فزاینده برای رفع توقیف این دارایی‌ها، ایالات متحده در سپتامبر ۲۰۲۲ اعلام کرد که نیمی از دارایی‌های مسدود شده - حدود ۳/۵ میلیارد دلار - را برای استفاده در افغانستان در اختیار یک بنیاد قرار می‌دهد، در حالی که نیمی دیگر برای کمک به قربانیان ۱۱ سپتامبر اختصاص داده شده است. این تغییر مسیر حتی توسط برخی از نمایندگان قربانیان ۱۱ سپتامبر که علناً اعلام کرده‌اند که بودجه‌ای را که برای محروم‌ترین مردم افغانستان در نظر گرفته شده است، نمی‌خواهند، به عنوان بسیار ناعادلانه مورد انتقاد قرار گرفته است.

آیا حداقل نیمی دیگر برای جلوگیری از گرسنگی و قحطی در افغانستان استفاده شده است؟ همانطور که گزارشی از سارا لازار برای «در این زمان‌ها» (در اواسط دسامبر ۲۰۲۲) بر اساس مصاحبه با دو نفر از متولیان که قرار بود استفاده از ۳/۵ میلیارد دلار برای کمک به مردم افغانستان را مدیریت کنند، نشان داد، در ۳ ماه پس از «رفع توقیف»، این مبلغ برای این منظور استفاده نشد و چشم‌اندازهای فوری برای استفاده از این مبلغ برای کمک به مردم به هیچ وجه روشن به نظر نمی‌رسید.

در گزارش رویترز مورخ ۲۱ ژوئیه ۲۰۲۳ توسط جاناتان لندی و شارلوت گرینفیلد آمده است: حسابرسی انجام شده توسط آمریکا از بانک مرکزی افغانستان که توسط طالبان اداره می‌شود، نتوانست حمایت واشنگتن را برای بازگرداندن دارایی‌های بانکی از یک صندوق امانی ۳/۵ میلیارد دلاری مستقر در سوئیس جلب کند.

در همین حال، گزارش‌هایی نیز وجود داشت مبنی بر اینکه بخش‌های قابل توجهی از وجوه منحرف شده نیز به جای اینکه واقعاً به قربانیان 11 سپتامبر برسد، تا حد زیادی توسط وکلا و لابی‌گران ثروتمند به دام افتاده است.

مقامات کمک‌های بشردوستانه سازمان ملل در افغانستان با کمبود فزاینده بودجه دست و پنجه نرم کرده‌اند. سازمان ملل متحد امسال برای جمع‌آوری هدف 1.7 میلیارد دلاری خود برای کمک‌های بشردوستانه مستقر در افغانستان با مشکلاتی روبرو است، در حالی که تنها 10٪ از این مبلغ تا اوایل ماه مارس تأمین شده بود. این را با 7 میلیارد دلار که توسط ایالات متحده و برخی وجوه اضافی که توسط متحدان نزدیک آن به ناحق نگهداری می‌شود، در زمانی که افغانستان یکی از بدترین دوره‌های بحرانی خود را پشت سر می‌گذارد، مقایسه کنید.

در چنین شرایطی، احتمالاً پریشانی مردم افغانستان به شدت افزایش خواهد یافت. در حال حاضر گزارش‌هایی (منتشر شده در گاردین، انگلستان و جاهای دیگر) از بازار فروش کلیه پرونق وجود داشته است، زیرا برخی از افراد ناامید حتی مجبور به فروش کلیه‌های خود برای تأمین بازار بین‌المللی و اساساً غیرقانونی اعضای بدن شده‌اند. گزارش‌هایی مبنی بر کاهش قیمت فروش کلیه به میزان نیم یا بیشتر وجود دارد و افراد بیشتری حتی با این قیمت پایین حاضر به فروش هستند. از این رو، باید کمپینی برای عدالت به طور قابل توجهی تقویت شود تا اطمینان حاصل شود که کل ۷ تا ۹ میلیارد دلار به افغانستان بازگردانده می‌شود تا در اولویت برای کاهش گرسنگی و سایر مشکلات استفاده شود. علاوه بر این، کمک‌های بشردوستانه و تلاش‌های توسعه‌ای باید به طور قابل توجهی افزایش یابد. *

سطری درمورد نویسنده این مقال

بهارات دوگرا، برگزارکننده افتخاری کمپین نجات زمین همین حالا است

----- **با احترام** «2026-04-23»

.....